3
Vragenuur: Vragen Aukje de Vries

Vragen van het lid Aukje de Vries aan de minister van Financiën over **het bericht "Huizenkopers in problemen door trage banken"**.

De **voorzitter**:
De vragen zijn gericht aan de minister van Financiën, maar die is nog niet gesignaleerd. Wij wachten heel even.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**:
We hadden even geschorst, omdat de minister nog niet was aangekomen. Intussen stond de heer Roemer te trappelen om in vak-K te gaan zitten, maar hij moet toch even wachten.

Mevrouw **Aukje de Vries** (VVD):
Voorzitter. De SP zei zonet al even in de wandelgangen: de mensen moeten wachten op een hypotheek en wij moeten wachten op de minister, maar goed.

De huizenmarkt trekt de laatste tijd gelukkig aan en mensen durven weer een huis te kopen, iets wat zij vaak al jaren hebben uitgesteld. Dat zorgt allemaal voor investeringen in de bouw en voor uitgaven voor het huis, wat weer bijdraagt aan banen. Mensen willen wel duidelijkheid of zij een hypotheek kunnen krijgen. Onzekerheid of een onnodig lang traject daarvoor helpt dan niet. Banken moeten wat ons betreft alles op alles zetten om aan de vraag te voldoen. Ze zeggen de drukte aan te kunnen, maar de praktijk lijkt toch echt een stuk weerbarstiger. De nieuwe Europese hypothekenrichtlijn die binnenkort in werking treedt, lijkt er ook niet bij te helpen omdat banken dan direct een bindend aanbod moeten doen.

Afgelopen maart heeft de VVD daarom al een motie ingediend om te bekijken hoe het doorlooptraject van hypotheken kan worden ingekort en kan worden vereenvoudigd. Ook toen kreeg de VVD al veel klachten van mensen over alle pakken papier en de lange doorlooptijd van de aanvraag voor de hypotheek. Welke mogelijkheden ziet de minister om het hypotheektraject in te korten en te vereenvoudigen? Heeft de minister al gesproken met hypotheekverstrekkers en consumentenorganisaties zoals Vereniging Eigen Huis zoals de motie vraagt en wat is daar uitgekomen? Hoe snel kunnen de mensen concrete resultaten daarvan zien?

Minister **Dijsselbloem**:
Voorzitter. Mevrouw De Vries heeft het over een, ik meen aangenomen, motie waarin wordt gevraagd om een nulmeting. Die nulmeting ging over een nieuwe richtlijn die nog moest ingaan. De huidige problematiek die in de media aandacht krijgt, te weten dat mensen lang moeten wachten op het groene licht van de bank en daardoor in de problemen komen, heeft op zichzelf niets te maken met die nieuwe richtlijn, die waarschijnlijk in juli in werking treedt.

Mevrouw De Vries heeft zorgen over de nieuwe richtlijn: wat gaat het allemaal betekenen, wordt de problematiek niet nog zwaarder? We hebben gezegd dat we een nulmeting gaan vormgeven in overleg met betrokken organisaties, zodat we in de gaten kunnen houden of de problematiek nog zwaarder wordt. In sommige regio's gaat de huizenmarkt heel hard en menen mensen zeer snel te moeten beslissen. Ik zeg "menen", omdat ik vind dat zorgvuldigheid aan alle kanten voorop moet staan, ook bij de kopers. Dat betekent dat je tijdig moet voorbereiden. Je moet tijdig contact hebben met de bank en je moet de spullen die je moet aanleveren, bijvoorbeeld je inkomensgegevens of je jaarcijfers als je zzp'er bent, op tijd voorbereid hebben, zodat het snel kan gaan als je een huis wilt kopen. Het gebeurt te vaak dat mensen zich laten opjagen en zonder goede voorbereiding al een voorlopig koopcontract sluiten, soms zelfs zonder ontbindende voorwaarde dat de financiering geregeld moet zijn. Met dat soort risico's moeten mensen toch erg oppassen. Voorbereiding is belangrijk, zorgvuldigheid bij de banken ook. Als er een probleem is met de capaciteit bij de banken, dan zullen ze er zelf mensen bij moeten zetten. Sommige banken adverteren met een heel snelle behandeling van de hypotheekaanvraag. Ze zullen dat echt waar moeten maken. Dan moeten er gewoon mensen bij.

Mevrouw **Aukje de Vries** (VVD):
Ik ben het met de minister eens dat de banken zelf over de inzet van het personeel gaan. Wat mij betreft, moeten ze hun best doen. Alleen reclame maken met een hypotheek binnen een week is niet voldoende.

De minister spreekt over een nulmeting. Dat is op zich prima, maar dit signaal bevestigt wel dat er meer aan de hand is. Wij hebben eerder klachten gekregen over de trajecten, de doorlooptijd en de pakken papier die ingeleverd moeten worden. Daardoor wordt het traject zo lang dat mensen er onzeker over worden. Dat helpt niet om de huizenmarkt op stoom te houden. Wil de minister naast die nulmeting ook de andere zaken oppakken en bekijken wat er mogelijk is om het doorlooptraject te verkorten en te vereenvoudigen?

Uit het bericht kwam ook naar voren dat hypotheekverstrekkers over het algemeen meer tijd nodig hebben voor zzp'ers en ondernemers. Zij krijgen ook sneller te maken met vertraging. De VVD heeft hiervoor al eerder aandacht gevraagd. Er werd toen steeds gezegd dat dat onterecht was en dat het allemaal wel kon. Het is echter wel heel zuur dat een zzp'er een huis dat hij graag wil aan zijn neus voorbij ziet gaan, alleen omdat hij zzp'er is en daardoor een langer traject moet volgen. Wat kan de minister, in overleg met de hypotheekverstrekkers, doen om ervoor te zorgen dat ook voor deze specifieke groepen de hypotheekaanvraag sneller afgerond kan worden? Welke ruimte zit er in het toezichtkader of kan daarin worden gemaakt? Blijkbaar is het namelijk niet makkelijk om te werken met het toekomstperspectief waar men wel naar wil kijken, met de perspectiefverklaring. Dat blijkt veel meer werk dan bij een gewone hypotheek. Het lijkt ons goed dat ook deze belangrijke groep binnen een redelijke termijn op duidelijkheid kan rekenen als zij een hypotheek willen hebben.

Minister **Dijsselbloem**:
Ik denk dat ook voor deze groepen geldt dat zij moeten aantonen en onderbouwen, ook voor zichzelf, of zij de gevraagde hypotheek echt kunnen dragen. Daarom vragen banken om van een aantal jaren terug te laten zien wat er eigenlijk verdiend is als zelfstandige, dus om jaarcijfers te laten zien. Men kijkt ook vooruit, naar wat de potentie van de betrokkene is en wat de komende jaren kan worden verdiend. Wat kunnen we doen? Dat zijn twee dingen. Het eerste is dat we ervoor kunnen zorgen dat aan de voorkant bij alle consumenten, ook zzp'ers, heel vroeg bekend is wat men allemaal moet laten zien om een hypotheekaanvraag te kunnen indienen, zodat men daar goed op voorbereid is. Als dan de kans zich voordoet om een woning te kopen, hoeft men geen tijd te verliezen. Het tweede is echt de verantwoordelijkheid van de banken. Ze adverteren met snelheid en dan moeten ze dat waarmaken. Anders moeten ze in elk geval voorlopig die advertentie even weghalen totdat de zaken op orde zijn. Die verantwoordelijkheid kan ik niet overnemen, maar dat vraagt mevrouw De Vries ook niet aan mij.

Ik ga nog één keer terug naar de motie. Wij zullen niet alleen maar een kale nulmeting doen. Wij zullen die nulmeting doen om te bekijken of het zo ingewikkeld moet en of er elementen zijn die sneller en eenvoudiger zouden kunnen, waar mogelijk met minder papieren et cetera. Het kader is natuurlijk wel de nieuwe richtlijn die we met elkaar hebben vastgesteld. We gaan goed in de gaten houden of daardoor onnodige verzwaring optreedt, zoals al eerder aan mevrouw De Vries is toegezegd.

Mevrouw **Aukje de Vries** (VVD):
Ik dank de minister voor de toezegging om breder te kijken dan alleen een nulmeting, maar ook hoe we concrete dingen kunnen vereenvoudigen en hoe we de administratieve rompslomp rond het hypotheekaanvraagtraject kunnen verbeteren. We zullen hem daar kritisch in blijven volgen.

Minister **Dijsselbloem**:
En ik de banken.

De heer **Öztürk** (Groep Kuzu/Öztürk):
Het is algemeen bekend dat de banken mkb-kredietaanvragen bijna niet honoreren. 46% van de kredietaanvragen wordt afgewezen. Nu het met de economie een beetje beter gaat, zien we dat ook de procedures voor hypotheekaanvragen langer worden. Zorgvuldigheid is belangrijk. Is de minister bereid om de banken er openlijk op aan te spreken dat ze ook een maatschappelijke rol hebben?

Minister **Dijsselbloem**:
Daar spreek ik banken vaak op aan. Banken moeten echter ook zorgvuldigheid betrachten. Ik ga de banken dus niet opleggen — dat doe ik ook niet bij mkb-kredieten — dat ze hypotheken moeten verstrekken. Ze moeten die individueel beoordelen en individuen moeten laten zien en onderbouwen dat ze het krediet of de hypotheek aankunnen. Kan het sneller? Ongetwijfeld. Er is nu gewoon een enorme vraag. Heel veel mensen willen hun hypotheek oversluiten, vanwege de lage rente. Dat veroorzaakt natuurlijk veel werkdruk. Mensen hebben daar echter gewoon recht op en banken werken daaraan mee. Als dat meer capaciteit vergt, moet die er gewoon tegenaan gezet worden.

De heer **Öztürk** (Groep Kuzu/Öztürk):
Toen het slecht ging met de banken, heeft de samenleving, de politiek, heel snel gereageerd en geholpen. We hebben ervoor gezorgd dat de banken nog overeind staan. Het is nu tijd dat deze zelfde banken die arrogantie eraf halen en zeggen: we gaan de mensen helpen die nu hun hypotheken willen omzetten. Is de minister echt bereid om daar verder in te gaan dan deze zachte zalvende woorden over dat ze het maar zelf moeten beslissen?

Minister **Dijsselbloem**:
Nee. Ik heb dit debat eerder gevoerd met de fractie van DENK.

De **voorzitter**:
We hebben geen fractie-DENK in de Tweede Kamer. Het is de groep-Kuzu/Öztürk.

Minister **Dijsselbloem**:
Oh, is dat geen fractie? Ik blijf leren.

De heer **Öztürk** (Groep Kuzu/Öztürk):
De minister loopt vooruit, voorzitter.

Minister **Dijsselbloem**:
Ik heb dat debat eerder gehad met de groep. Zij vinden dat ik moet ingrijpen bij banken en ze moet dwingen om krediet te verstrekken. Dat zou buitengewoon ongelukkig zijn en ook buitengewoon gevaarlijk. In het verleden hebben we gezien dat er een enorme druk was en kredieten veel te gemakkelijk zijn verstrekt. Ik ben voor zorgvuldige verstrekking. Er zijn heel veel mensen met grote schulden en problemen achtergebleven en er zijn bedrijven met faillissementen achtergebleven omdat ze te veel schulden hadden. Dat gaan we allemaal niet doen. Wat we gaan doen, is een zorgvuldige beoordeling. We doen het snel en zorgvuldig. Op die manier kunnen banken hun maatschappelijke taak heel goed vervullen.

De heer **Nijboer** (PvdA):
Als je wat belooft, moet je het doen. Banken beloven binnen een week een hypotheek af te handelen. Dat lijkt mij een belofte die bijna onmogelijk waar te maken is, maar als je het belooft, moet je je belofte ook nakomen. Ik wil ook graag aandacht voor de andere kant: makelaars en mensen die in een enigszins overspannen koopmarkt onverantwoorde risico's dreigen te nemen, die geen ontbindende voorwaarden opnemen, die concurreren op consumentenbescherming of die soms al een bod op een huis uitbrengen, terwijl de partner het huis nog niet eens heeft gezien. Hoe kijkt de minister daarnaar? Wat is de rol van de banken daarbij? Hoe voorkomen wij dat straks hele groepen op de blaren zitten omdat hun huis onder water staat?

Minister **Dijsselbloem**:
Ik denk dat iedereen er verstandig aan doet om iets meer tijd te nemen en zorgvuldigheid te betrachten. Dat geldt ook voor makelaars. Veel voorlopige koopcontracten zijn een standaardcontract van NVM. Daarin zou meer nadruk moeten liggen op de ontbindende voorwaarden van financiering. Er zijn te veel mensen die onder de druk van de opgewonden koopmarkt die ontbindende voorwaarden laten vervallen. Daartegen moet echt worden geadviseerd, door de bank en door de makelaar: dat moet u niet doen, u moet gewoon die ontbindende voorwaarden opnemen en als er later een probleem is met de bank of als het meer tijd kost, moet u zich daarop kunnen beroepen. Wij moeten echt nog eens kritisch kijken naar de manier waarop hierin wordt geadviseerd en wat de mogelijkheden zijn voor de ontbindende voorwaarden van financiering in dat standaardkoopcontract. Ik wil niet dat onder de nieuwe hype die in sommige steden nu begint te ontstaan, mensen veel te grote risico's nemen, alleen maar onder tijdsdruk. Daar ben ik het zeer mee eens.

De **voorzitter**:
Dank u wel.